

ESBORNANY DEL PROJECTE PER AL FOMENT DE LA PRODUCCIÓ AGRÍCOLA ECOLÒGICA EN EL PARC NATURAL EL PRAT DE CABANES-TORREBLANCA

Justificació

El Parc Natural El Prat de Cabanes-Torreblanca, està considerat com una de les zones humides costaneres millor conservades de la Comunitat Valenciana, que alberga una gran riquesa florística i sobretot faunística (aus aquàtiques i ictiofauna), gràcies a la qualitat del seu recurs bàsic i primordial, l'aigua.

En la zona est i nord d'aquest espai protegit, fonamentalment en l'àrea d'amortiment d'impactes, s'estenen una gran quantitat de parcel·les (al voltant de 600 en l'àrea protegida i unes 3.000 en l'àrea d'amortiment d'impactes amb una grandària mitjana aproximada de 2.000 m², que ocupen una superfície total de 500 ha aprox.), part de les quals es troben cultivades amb hortalisses, cítrics, oliveres i alguns fruiters. Les pràctiques agrícoles són les tradicionals, amb la utilització de adobs químics nitrogenats, plaguicides i herbicides.

Amb la finalitat de preservar la qualitat de les aigües del parc natural, així com l'estat saludable de les seues poblacions, abordem aquest projecte de foment de la producció agrícola ecològica, a fi d'evitar la utilització de productes que per la seua toxicitat puguen danyar l'ecosistema. Es tracta de revertir les activitats agrícoles tradicionals existents en el territori del parc natural a les de l'agricultura ecològica i de potenciar el cultiu de les parcel·les agrícoles abandonades ubicades en l'àrea d'amortiment d'impactes perquè siguen cultivades seguint els principis de l'agricultura ecològica.

La implantació de l'agricultura ecològica en el territori del parc natural no sols pretén la preservació de la qualitat de les aigües, la compatibilització entre l'aprofitament dels recursos agrícoles i la conservació dels valors ambientals sinó també pretén promocionar l'alimentació de qualitat i dinamitzar l'economia de la zona.

Tenint en compte que gran part dels objectius del Pla de la Producció Ecològica Valenciana són concordes amb els del Pla de Gestió del Parc Natural, considerem la conveniència de treballar conjuntament i acollir-nos a les mesures que promouen, com són: l'assessorament i professionalització dels agricultors per a la producció ecològica, les ajudes per a aplicar bones pràctiques agràries (sobretot l'abandó en la utilització d'herbicides), la incorporació de jòvens agricultors a la producció ecològica, el foment del consum de productes sans i de proximitat, així com la participació en projectes d'investigació i millora del sector.

Objectius

- 1.- Protegir la qualitat dels recursos hídrics, que permeten el manteniment i l'estructuració de l'ecosistema.
- 2.- Protegir i millorar l'estructura i la qualitat dels sòls.
- 3.- Protegir i millorar les característiques paisatgístiques de l'espai natural protegit i de la seua zona d'amortiment d'impactes.
- 4.- Compatibilitzar l'aprofitament dels recursos agrícoles amb la conservació dels valors ambientals.

- 5.- Ampliar l'oferta d'activitats educatives del Parc Natural amb continguts relatius a l'agricultura ecològica. Crear nous itineraris pels horts de cultiu ecològic i adequar l'espai per a fomentar ús de la bicicleta en aquests espais.
- 6.- Facilitar la formació dels agricultors, la seua professionalització i assessorament. Donar un especial suport a la incorporació de jòvens al sector agrari.
- 7.- Recolzar la promoció de mercats locals i de proximitat, i en general de la comercialització dels productes de l'agricultura ecològica, per a afavorir el desenvolupament de l'economia rural.
- 8.- Promoure el consum de productes del parc (proximitat) en menjadors escolars, socials i hospitals dels centres més pròxims i empreses del sector turístic de la zona, així com la venda directa de productes ecològics en finca dotant de mitjans, senyalització i espais per a aquest fi.
- 9.- Col·laborar en projectes d'innovació tecnològica i participativa, amb especial atenció a l'impuls de les varietats locals autòctones.
- 10.- Facilitar la col·laboració entre les distintes administracions (autonòmica en l'àmbit agrari i de parcs naturals i administracions locals amb territori en el parc natural), amb les associacions d'agricultors de la zona i amb els col·lectius i particulars interessats en la producció d'agricultura ecològica.

Actuacions i fases del projecte

En la primera fase s'estan realitzant les actuacions següents:

- Elaboració d'un cens de les parcel·les que es troben ubicades en l'àmbit del parc natural i la seva zona d'amortiment d'impactes, amb indicació de les seves característiques d'ubicació, tipus de cultiu i dades del propietari.
- Creació d'un Banc de Terres, per a la qual cosa, els ajuntaments amb territori en el parc natural, estan identificant els propietaris de les parcel·les que en l'actualitat no es troben cultivades.
- S'han establert contactes amb tècnics de la Direcció General de Desenvolupament Rural i PAC i de la Direcció Territorial de Castelló, a fi de sol·licitar les ajudes que es preveuen en el Pla de la Producció Ecològica Valenciana 2016-2020.
- Creació d'un equip de treball dinamitzador del projecte. Aquest equip estarà format per membres de l'Administració local (representants dels ajuntaments de Torreblanca i Cabanes), Diputació de Castelló, Administració autonòmica (representants de la Direcció General de Medi Natural i Avaluació Ambiental, de la Direcció General de Desenvolupament Rural i PAC i de la Direcció Territorial de Castelló), representants de les universitats (Universitat Politècnica de València i Universitat Jaume I), representants dels sindicats agraris i dels col·lectius que en l'actualitat estan duent a terme la producció ecològica i/o la seva comercialització en la zona.
- Aquesta primera fase finalitzarà amb la presentació a la població local del present projecte, com a experiència pilot de foment de l'agricultura ecològica en espais protegits, destacant els seus beneficis (quant a protecció del medi ambient, consum de productes saludables i avantatges econòmics), així com les possibles ajudes que podran rebre si formen part del projecte. En aquesta jornada de presentació participaran representants de l'Administració

(local i autonòmica), sindicats agraris i representants dels col·lectius que en l'actualitat estan duent a terme la producció ecològica i/o la seva comercialització en la zona.

En la segona fase es pretenen realitzar les actuacions següents:

-Tramitació per als productes de l'agricultura ecològica conreats en les terres del Parc Natural l'obtenció del Certificat d'Agricultura Ecològica de la Comunitat Valenciana i la Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana.

-Realització de jornades informatives dirigides a propietaris i agricultors de la zona, en què es detallaran les característiques del projecte i les condicions de participació.

-Cursos presencials de formació contínua i assessorament per als agricultors de producció ecològica, sobre tècniques d'agricultura ecològica, així com de comptabilitat i comercialització i pràctiques tutoritzades amb experts de la zona (figures Far).

-Cursos de formació dirigits als professors dels centres educatius de la zona, que estiguen interessats en la realització d'activitats amb els escolars sobre paisatge, espais naturals i agricultura ecològica.

-Es realitzaran contactes amb empreses o particulars potencialment consumidors de productes agrícoles ecològics, per a establir possibles compromisos entre productors i consumidors.

-Aquesta segona fase finalitzarà amb l'elaboració d'un informe sobre activitats realitzades, inventari de parcel·les cultivades, (superfície, cultiu, reg, deficiències detectades, etc.) i de planificació per a les noves parcel·les a cultivar (superfície, cultius prioritaris, reg, necessitats previstes, etc.)

En la tercera fase es pretenen realitzar les actuacions següents:

-Assessorament als productors agrícoles ecològics en la tramitació de sol·licituds a les ajudes del PDR i PE

-Assessorament als productors agrícoles ecològics en la tramitació de sol·licituds a les ajudes per a la millora de les finques de producció ecològica i les seves connexions amb l'espai natural protegit.

-Assessorament als productors agrícoles ecològics en la tramitació de sol·licituds a les ajudes per a aplicar bones pràctiques agràries, en zones vulnerables.

-Accés facilitat als inputs autoritzats en l'agricultura ecològica, amb llistat de marques, així com a la matèria orgànica i a determinada maquinària, facilitant informació i assessorament.

-Creació de mercats de proximitat i de canal curt per a la venda dels productes ecològics i així abaratir els costos.

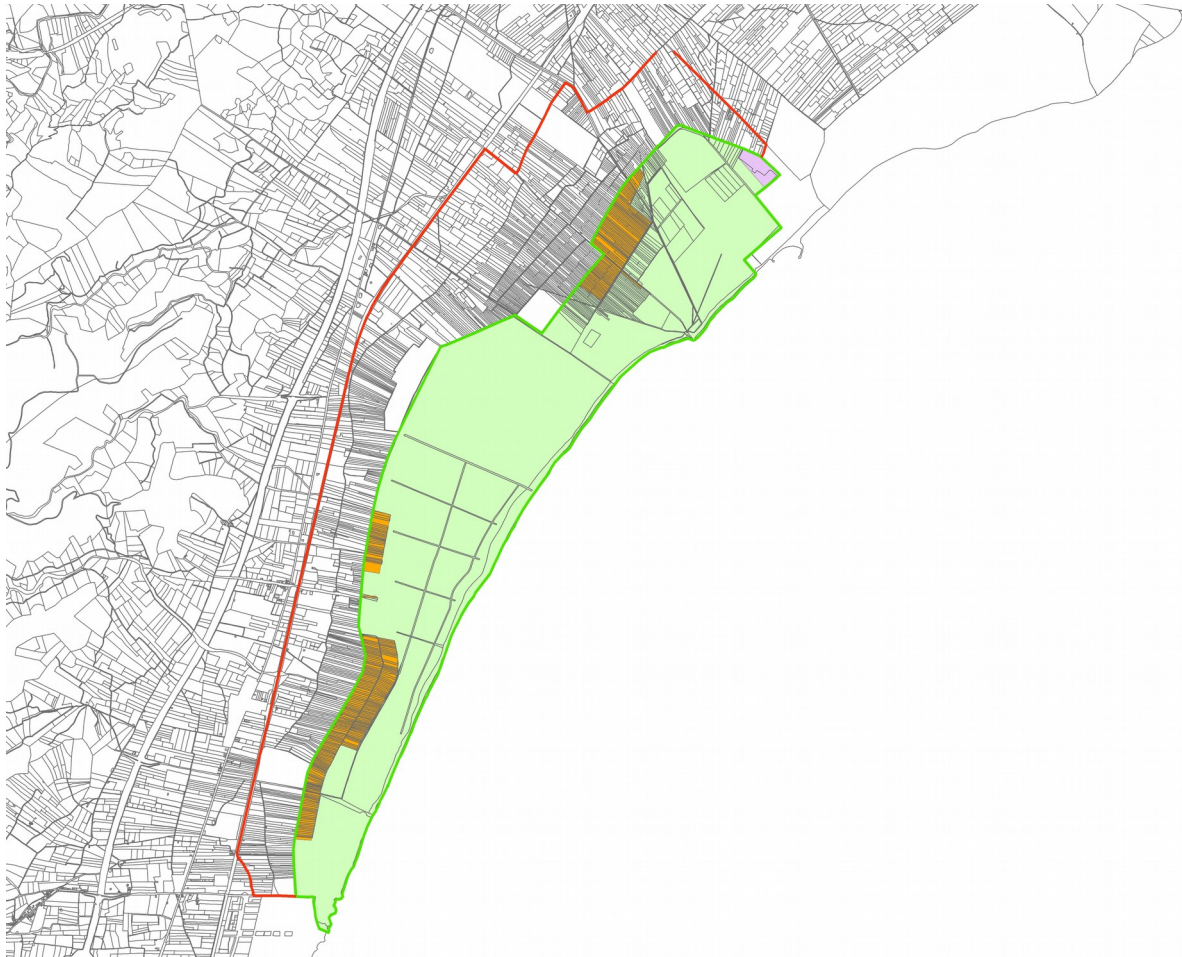
-Treballs de condicionament de determinades infraestructures agrícoles comunes (séquies, sèries, camins, etc.) per les brigades del parc natural.

-Inclusió en el programa d'educació ambiental del parc natural, dels continguts relatius a l'agricultura ecològica i la creació de nous itineraris pels horts de cultiu ecològic.

-Participació en fires nacionals i internacionals que fomenten l'intercanvi d'experiències i el contacte amb empreses interessades en la producció ecològica.

-Participació en els projectes de foment de la biodiversitat cultivada i de compostatge de matèria orgànica que lidera el Servei de Transferència de Tecnologia i l'IVIA. Projecte MATER.

-Aquesta tercera fase finalitzarà amb la realització d'un informe d'avaluació de resultats del projecte des del seu inici i la definició de nous objectius i actuacions que consoliden els èxits aconseguits i permeten noves vies d'avanç per al sector agrari, així com el disseny d'estudis d'investigació sobre sinergies entre agricultura i espais protegits.

Limits del PN El Prat de Cabanes-Torreblanca (en taronja les parcel·les ubicades en l'àrea de protecció en què es permet el cultiu). En totes les parcel·les de l'àrea d'amortiment d'impactes està permès el cultiu. Decret 4/2003, de 21 de gener del Consell

Cronograma d'activitats

Activitat	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M10	M11	M12	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M10	M11	M12
A 1	■	■	■	■	■																			
A 2			■	■	■	■	■	■																
A 3										■														
A 4											■	■												
A 5											■	■	■											
A 6														■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
A 7																					■	■	■	■
A 8													■	■	■	■								
A 9													■	■	■									
A 10													■	■	■									
A 11																	■	■	■	■				
A 12																					■	■	■	■
A 13																								■

Descripció d'Activitats i Responsables

A1.- Elaboració d'un cens de les parcel·les que es troben ubicades en l'àmbit del parc natural i la seua zona d'amortiment d'impactes, amb indicació de propietaris.

Aquest cens s'elaborarà pels ajuntaments de Torreblanca i Cabanes

A2.- Creació d'un Banc de Terres, per a identificar els propietaris de les parcel·les ubicades en l'àrea d'amortiment d'impactes del parc natural, que en l'actualitat no es troben cultivades.

Aquest banc de terres serà creat i gestionat pels ajuntaments de Torreblanca i Cabanes i la Diputació de Castelló.

A3.- Presentació a la població local del present projecte, com a experiència pilot de foment de l'agricultura ecològica en l'àmbit del Parc Natural El Prat de Cabanes-Torreblanca. L'organització de l'acte de presentació del projecte es realitzarà per l'equip dinamitzador.

A4.- Creació d'una marca identificativa per als productes de l'agricultura ecològica que resulte de la fusió del Certificat d'Agricultura Ecològica de la Comunitat Valenciana i la Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana.

La gestió per a l'obtenció de la marca identificativa es realitzarà per l'equip dinamitzador.

A5.- Realització de jornades informatives dirigides a propietaris i agricultors de la zona, en què es detallaran les característiques del projecte i les condicions de participació.

Aquestes jornades, així com qualsevol altre sistema de comunicació, les organitzarà l'equip dinamitzador

A6.- Cursos de formació contínua i assessorament per als agricultors de producció ecològica.

Els cursos seran impartits per tècnics i agricultors experts en producció agrícola ecològica.

A7.- Formació dels professors dels centres educatius de la zona, que estiguen interessats en la realització d'activitats amb els escolars sobre paisatge, espais naturals i agricultura ecològica.

La formació la duran a terme tècnics experts en el tema.

A8.- Establir amb empreses i particulars compromisos per a la venda dels productes ecològics

Aquesta activitat es durà a terme en un principi per l'equip dinamitzador i més avant per l'equip de gestió i màrqueting

A9.- Elaboració d'informe d'activitats realitzades, planificació d'actuacions futures i repartiment de responsabilitats.

Aquest informe el realitzarà l'equip dinamitzador

A10.- Assessorament en la tramitació de les sol·licituds d'ajudes previstes en el PDR, PE, jòvens agricultors, agroambiental, etc. per als agricultors compromesos en la producció ecològica

Aquesta activitat es durà a terme en un principi per l'equip dinamitzador i més avant per l'equip de gestió i màrqueting

A11.- Creació de mercats de proximitat per a la venda dels productes ecològics

La creació d'aquests mercats serà gestionada per les entitats locals de la zona

A12.- Ampliació de les activitats d'educació ambiental del parc natural, amb els continguts relatius a l'agricultura ecològica i la creació de nous itineraris pels horts de cultiu ecològic.

Aquesta activitat es durà a terme pels monitors del centre d'interpretació del Parc Natural El Prat de Cabanes-Torreblanca.

A13.- Informe d'avaluació de resultats del projecte des del seu inici i la definició de nous objectius i actuacions que consoliden els èxits aconseguits i permeten noves vies d'avanç per al sector agrari, així com el disseny d'estudis d'investigació sobre sinergies entre agricultura i espais protegits.

Aquest informe el realitzarà l'equip dinamitzador

Indicadors de resultats

Per a l'elaboració de l'informe final d'avaluació de resultats es proposen els indicadors que figuren a continuació, que podran ser ampliat i millorats a mesura que es vaja desenvolupant el projecte.

- 1.- Percentatge de parcel·les censades, del total existent en l'àrea d'amortiment d'impactes del Parc Natural El Prat de Cabanes-Torreblanca.
- 2.- Superfície total cultivada seguint els requisits de l'agricultura ecològica.
- 3.- Percentatge de superfície cultivada ecològicament respecte al total cultivat
- 4.- Nre. de mercats de proximitat creats per municipi.

- 5.- Nre. d'hores impartides de formació en agricultura ecològica
- 6.- Nre. de participants
- 7.- Percentatge de centres educatius de la zona que han participat en activitats relacionades amb el paisatge, l'agricultura ecològica i l'espai protegit
- 8.- Nre. d'activitats d'educació ambiental relacionades amb l'agricultura ecològica que han sigut oferides en el centre d'interpretació del parc natural.
- 9.- Percentatge d'ajudes concedides respecte al total de les sol·licitades.
- 10.- Nre. de beneficiaris i import total de les ajudes concedides

Recursos humans previstos

Un equip de treball dinamitzador compost per tècnics de la Direcció General de Medi Natural i Avaluació Ambiental i de la Direcció General de Desenvolupament Rural i PAC, representants dels ajuntaments de Cabanes i Torreblanca (regidoria d'agricultura i medi ambient), representants de la Diputació de Castelló, representants de les universitats, representants de la Unió de Llauradors i Ramaders i representants d'agricultors que practiquen l'agricultura ecològica en la zona.

Professorat amb experiència per a la formació dels agricultors de producció ecològica i dels professors dels col·legis de la zona. Serien necessàries dos persones a temps complet

Assessor per a la producció ecològica, disponible per a assessorar els agricultors almenys una setmana al mes

Equip de gestió d'ajudes a l'agricultura ecològica en l'entorn d'un espai protegit i tasques de comunicació i màrqueting dels productes (saludables, sostenibles, de proximitat, etc.)